

**1^η Πανελλήνια Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**

«Μαθητές σε ρόλο Διπλωμάτη»

Οδηγός Μελέτης

Επιτροπή για Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

«Προσβασιμότητα»

Πρόεδρος: Δέσποινα Ζιάνα

Αντιπρόεδρος: Τριανταφυλλιά (Ιλια) Παπαδημητρίου

Περιεχόμενα

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου
2. Ιστορική επισκόπηση
 - 2.1 Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
 - 2.2 Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και η Επιτροπή των Δικαιωμάτων των ΑμεΑ
3. Το Άρθρο 9 της Διεθνούς Σύμβασης Δικαιωμάτων των ΑμεΑ
4. Ορισμοί της έννοιας “άτομα με αναπηρία”
5. Το Γενικό Σχόλιο Νο 2 για το Άρθρο 9
 - 5.1 Η προσβασιμότητα γενικά και οι τομείς όπου πρέπει να εξασφαλίζεται
 - 5.2 Η φύση του Δικαιώματος στην προσβασιμότητα και της υποχρέωσης εξασφάλισής της
 - 5.3 Η μη εξασφάλιση προσβασιμότητας ως πράξη διακριτικής μεταχείρισης
 - 5.4 Η σχέση με άλλα δικαιώματα
 - 5.5 Τρόποι επίτευξης της προσβασιμότητας
6. Ερωτήσεις προς τους Συμμετέχοντες
7. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη
8. Βιβλιογραφία

1. Καλωσόρισμα του Προεδρείου

Αγαπητοί/ες Συμμετέχοντες/ουσες

Με χαρά σας καλωσορίζουμε στην 1η Μαθητική Προσομοίωση Επιτροπών του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου “Μαθητές σε Ρόλο Διπλωμάτη” και ειδικότερα στην Επιτροπή για Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ). Ως συμμετέχοντες αυτής της Επιτροπής θα κληθείτε να λάβετε θέση σχετικά με τα δικαιώματα αυτής της κοινωνικής ομάδας και ειδικότερα να εξετάσετε το ζήτημα της “Προσβασιμότητας” του κοινωνικού χώρου αναφορικά με τα ΑμεΑ. Στόχος είναι να φέρετε τις δικές ιδέες στο διάλογο και να συνεργαστείτε από κοινού με τους άλλους συμμετέχοντες ώστε να βρείτε λύσεις για την επίτευξη του σημαντικού στόχου να καταστήσουμε την κοινωνία μας προσβάσιμη στα ΑμεΑ.

Προκειμένου να σας βοηθήσουμε σε αυτό το έργο, δημιουργήσαμε για εσάς αυτό τον Οδηγό Μελέτης. Στόχος του είναι να σας δώσει μία πρώτη ιδέα αναφορικά με το ζήτημα και να διευκολύνει την έρευνά σας θέτοντας κάποιες βασικές Επιτροπή. Ευελπιστούμε πως το υλικό που συμπεριλάβαμε θα αποτελέσει για εσάς την αφετηρία για μία δημιουργική έρευνα μέσα από τη οποία θα ανακαλύψετε επιχειρήματα και προτάσεις που θα βοηθήσουν στην καλύτερη προετοιμασία σας.

Ο ρόλος που καλείστε να λάβετε σε αυτή την προσομοίωση είναι σίγουρα ένας ρόλος με τον οποίο δεν ερχόμαστε σε επαφή στην καθημερινότητα μας, παρ' όλα αυτά ευελπιστούμε πως θα αποκομίσετε πολλά οφέλη από τη συμμετοχή σας, θα ανακαλύψετε καλύτερα των κόσμο των δικαιωμάτων του ανθρώπου που είναι δικαιώματα όλων μας και θα ζήσετε μία μοναδική εμπειρία.

Απολαύστε κάθε στιγμή αυτού του μαγικού ταξιδιού και μη διστάσετε να εκφράσετε τις ιδέες σας και τις απορίες σας καθώς μέσα από τις δικές σας παρατηρήσεις μπορούμε να ανακαλύψουμε νέους δρόμους για ένα καλύτερο αύριο.

Σας ευχόμαστε, λοιπόν, καλή ανάγνωση και ανυπομονούμε να σας γνωρίσουμε από κοντά. Μέχρι να συναντηθούμε, παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε απορία ή διευκρίνιση.

Καλή επιτυχία και καλή διασκέδαση σε όλους!

Με εκτίμηση,

Δέσποινα Ζιάνα, Πρόεδρος
Τριανταφυλλιά (Ιλία) Παπαδημητρίου, Αντιπρόεδρος

2. Ιστορική επισκόπηση

2.1 Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) αποτελεί έναν παγκόσμιο οργανισμό, που συστάθηκε από 51 ιδρυτικά κράτη (ανάμεσα στα οποία και η Ελλάδα) στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου του 1945 και τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, μετά την κύρωση του Χάρτη του ΟΗΕ από τα κοινοβούλια των κρατών μελών . Σήμερα αριθμεί 193 κράτη μέλη Οι σκοποί του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών καταγράφονται στο άρθρο 1 του Χάρτη ,με την παράγραφο 3 να εντάσσει σε αυτούς την «ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας».

2.2 Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και η Επιτροπή των Δικαιωμάτων των ΑμεΑ

Με στόχο την πάταξη των διακρίσεων εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ, στις 13 Δεκεμβρίου του 2006. Τέθηκε σε ισχύ περίπου δύο χρόνια μετά, στις 3 Μαΐου του 2008. Μέχρι σήμερα, έχει κυρωθεί από 167 κράτη. Η Σύμβαση, ακολουθώντας του σκοπούς του ΟΗΕ, υιοθετεί μια ευρεία κατηγοριοποίηση των ΑμεΑ και επιβεβαιώνει ότι όλα τα πρόσωπα με όλους τους τύπους αναπηριών πρέπει να απολαμβάνουν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες. Αποσαφηνίζεται ο τρόπος με τον οποίο κάθε δικαίωμα θα εφαρμόζεται στα άτομα αυτά καθώς επίσης, προσδιορίζονται οι τομείς στους οποίους παραβιάζονται τα δικαιώματα που κατοχυρώθηκαν από την Σύμβαση, με σκοπό να τροποποιηθούν και οι περιοχές στις οποίες απαιτείται η ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων αυτών.¹

Η Επιτροπή ΑμεΑ είναι ένα σώμα 18 ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων που παρακολουθεί την εφαρμογή της Σύμβασης. Τα μέλη της επιτροπής υπηρετούν υπό την προσωπική τους ιδιότητα. Εκλέγονται από έναν κατάλογο προσώπων που διορίζονται από τα κράτη κατά τη διάσκεψη των κρατών μερών. Η θητεία τους είναι τετραετής και έχουν την δυνατότητα να επανεκλεγούν μία φορά.

Την Σύμβαση ΑμεΑ συνοδεύει το Προαιρετικό Πρωτόκολλο, το οποίο τέθηκε σε ισχύ ταυτόχρονα με τη Σύμβαση και είναι επίσης δεσμευτικό για τα κράτη τα οποία την έχουν υπογράψει και επικυρώσει. Το πρωτόκολλο θεσπίζει δύο πρόσθετες εντολές προς την

¹ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/QuestionsAnswers.aspx>

«Προσβασιμότητα»

Επιτροπή. Η πρώτη εντολή είναι η παραλαβή και η εξέταση των ατομικών αναφορών ενώ η δεύτερη είναι η σύσταση ερευνών σε περιπτώσεις που υπάρχουν αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία για σοβαρές και συστηματικές παραβιάσεις της Σύμβασης. Ταυτόχρονα, εκτός από το Προαιρετικό Πρωτόκολλο, ερμηνεύονται οι διατάξεις του Συμφώνου και δημοσιεύονται τα “Γενικά Σχόλια”, τα οποία βασίζονται σε πιο συγκεκριμένα ζητήματα του θέματος.

Όλα τα κράτη μέρη της Σύμβασης έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν τακτικές εκθέσεις στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή των δικαιωμάτων που έχουν ήδη κατοχυρωθεί. Τα κράτη οφείλουν να παρουσιάσουν την πρώτη έκθεση αρχικά εντός δύο ετών από την επικύρωσή της και, στη συνέχεια, κάθε τέσσερα χρόνια.

3. Το Άρθρο 9 της Διεθνούς Σύμβασης Δικαιωμάτων των ΑμεΑ ²

“1. Για να επιτρέψουν στα ΑμεΑ να ζουν ανεξάρτητα και να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις πτυχές της ζωής, τα Κράτη Μέρη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσουν στα ΑμεΑ πρόσβαση, σε ίση βάση με τους άλλους, στο φυσικό περιβάλλον, στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στην ενημέρωση και επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών και συστημάτων πληροφοριών, και σε άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες, που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, σε αστικές και αγροτικές περιοχές. Αυτά τα μέτρα τα οποία συμπεριλαμβάνουν την αναγνώριση και εξάλειψη των εμποδίων και των φραγμών στην προσβασιμότητα, ισχύουν μεταξύ άλλων, για:

(α) Κτίρια, δρόμους, μέσα μαζικής μεταφοράς και άλλες εσωτερικές και εξωτερικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων εγκαταστάσεων σε σχολεία, οικίες, νοσοκομεία και εργασιακό χώρο,

(β) Ενημέρωση, επικοινωνίες και άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης.

2. Τα Κράτη Μέρη λαμβάνουν επίσης κατάλληλα μέτρα για:

(α) να αναπτύξουν, να δημοσιοποιήσουν και να επιτηρήσουν την εφαρμογή των ελαχίστων προδιαγραφών και κατευθυντηρίων γραμμών για την προσβασιμότητα των εγκαταστάσεων και των υπηρεσιών που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό,

(β) να διασφαλίσουν ότι ιδιωτικοί φορείς που προσφέρουν εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που είναι ανοικτές ή παρέχονται στο κοινό, λαμβάνουν υπόψη όλες τις

² Η Σύμβαση είναι διαθέσιμη στο σύνδεσμο:

http://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=46

«Προσβασιμότητα»

πτυχές της προσβασιμότητας για τα ΑμεΑ,

(γ) να παρέχουν εκπαίδευση στους εμπλεκόμενους φορείς για ζητήματα προσβασιμότητας που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ,

(δ) να παρέχουν σε κτίρια και άλλες εγκαταστάσεις, οι οποίες είναι ανοικτές στο κοινό, ενδείξεις σε γλώσσα Braille και σε ευανάγνωστες και ευκολονόητες μορφές,

(ε) να παρέχουν μορφές δια ζώσης βοήθειας και μεσαζόντων, συμπεριλαμβανομένων οδηγών, αναγνώστων και επαγγελματιών διερμηνέων της νοηματικής γλώσσας, για να διευκολύνουν την προσβασιμότητα σε κτίρια και άλλες εγκαταστάσεις που είναι ανοικτές στο κοινό,

(στ) να προωθήσουν άλλες κατάλληλες μορφές βοήθειας και υποστήριξης στα ΑμεΑ για να εξασφαλίσουν την πρόσβαση τους στην ενημέρωση,

(ζ) να προωθήσουν την πρόσβαση των ΑμεΑ σε νέες τεχνολογίες και συστήματα ενημέρωσης και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου (internet),

(η) να προωθήσουν το σχεδιασμό, ανάπτυξη, παραγωγή και διανομή των προσβάσιμων τεχνολογιών και συστημάτων ενημέρωσης και επικοινωνιών σε πρώιμο στάδιο, έτσι ώστε αυτές οι τεχνολογίες και τα συστήματα να γίνουν προσβάσιμα με ελάχιστο κόστος.”

4. Ορισμοί της έννοιας “άτομα με αναπηρία”

α) Από τα Ηνωμένα Έθνη³

Ο όρος “άτομα με αναπηρία” εφαρμόζεται σε όλα τα άτομα τα οποία έχουν κάποιο είδος αναπηρίας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που έχουν μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές ή νοητικές αναπηρίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με διάφορα συμπεριφορικά και περιβαλλοντικά εμπόδια, δυσχεραίνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία με βάση την ισότητα μεταξύ αυτών και των υπολοίπων.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι ενώ σε μία κοινωνία ή με βάση κάποια ρύθμιση ένα άτομο μπορεί να θεωρείται ότι έχει αναπηρία, δεν είναι δεδομένο ότι το ίδιο θα ισχύει και σε μια άλλη κοινωνία ή ρύθμιση.

Στα περισσότερα μέρη του κόσμου υπάρχουν βαθιά και επίμονα αρνητικά στερεότυπα και προκαταλήψεις εναντίον των ατόμων με κάθε είδους διαφορετικότητα. Τέτοιες συμπεριφορές αυτές καθ’ αυτές μπορούν να διαμορφώσουν το ποιος θεωρείται ότι είναι

³ Ορισμός διαθέσιμος στα αγγλικά: <http://www.un.org/esa/socdev/enable/faqs.htm>

«Προσβασιμότητα»

άτομο με αναπηρία σε κάθε κοινωνία, καθώς και συμβάλουν στην αρνητική εικόνα των ατόμων αυτών.

Εκτός των παραπάνω η διαμόρφωση του ορισμού εξαρτάται επίσης από την τεχνολογία, την βοήθεια, τις υπηρεσίες που είναι διαθέσιμες, καθώς και από την πολιτισμική προσέγγιση της κάθε κοινωνίας.

β) Από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας⁴

Η αναπηρία αποτελεί γενικό όρο, ο οποίος περιλαμβάνει βλάβες (προβλήματα λειτουργίας του σώματος ή δομικά σωματικά προβλήματα) , περιορισμούς σε κάποιες δραστηριότητες (εκτέλεση ενός έργου ή δράσης) ή σε κάποια συμμετοχή σε οποιοδήποτε τομέα (κοινωνικές εκδηλώσεις ή γενικότερα καταστάσεις της καθημερινότητας).

Συνεπώς, η αναπηρία δεν είναι απλώς ένα πρόβλημα υγείας. Η αναπηρία αποτελεί αλληλεπίδραση μεταξύ των σωματικών χαρακτηριστικών ενός ατόμου, των προσωπικών και περιβαλλοντικών παραγόντων αι τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας στην οποία αυτός ή αυτή ζει. Είναι επομένως κατανοητό ότι ένα βασικό στάδιο για την υπέρβαση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα ΑμεΑ αποτελεί η άρση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών εμποδίων. Τα άτομα με αναπηρίες, λοιπόν, έχουν τις ίδιες ανάγκες για την υγεία, όπως τα άτομα χωρίς αναπηρία. Είναι απαραίτητο να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με όλους, χωρίς διακρίσεις.

5. Το Γενικό Σχόλιο Νο 2 για το Άρθρο 9

Κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς της για την έκδοση Γενικών Σχολίων, η Επιτροπή ΑμεΑ, προκειμένου να αναλύσει περαιτέρω το Άρθρο 9 και το ζήτημα της προσβασιμότητας, ερμήνευσε τις σημαντικές πτυχές της και εξέτασε τον τρόπο επίτευξής της (Γενικό Σχόλιο υπ' αριθμό 2⁵)

5.1 Η προσβασιμότητα γενικά και οι τομείς όπου πρέπει να εξασφαλίζεται

Η προσβασιμότητα αποτελεί προϋπόθεση για τα ΑμεΑ έτσι ώστε να ζουν ανεξάρτητα και να συμμετέχουν πλήρως και ισότιμα στην κοινωνία. Χωρίς πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον, στις μεταφορές, στην ενημέρωση και στην επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένων τεχνολογιών και συστημάτων πληροφοριών και επικοινωνιών, καθώς και σε άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες ανοικτές προς το κοινό, τα ΑμεΑ δεν θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής στις αντίστοιχες κοινωνίες τους.

⁴ Ορισμός διαθέσιμος στα αγγλικά: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs352/en/>

⁵ Το κείμενο του σχολίου διαθέσιμο εδώ: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/033/13/PDF/G1403313.pdf?OpenElement>

«Προσβασιμότητα»

Ήδη από το κείμενο του άρθρου 9 αλλά και από την παραπάνω διατύπωση προκύπτει ότι τα άτομα με ειδικές ανάγκες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε 4 βασικούς “τομείς” (φυσικό περιβάλλον, μεταφορές, τεχνολογία και επικοινωνία και άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες). Στο Γενικό Σχόλιο η Επιτροπή δε προβαίνει σε κάποια τετραμερή διάκριση, ωστόσο η εξέταση των τομέων ξεχωριστά διευκολύνει στην προσέγγισή τους.

Φυσικό Περιβάλλον και Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Τα ΑμεΑ έρχονται αντιμέτωπα, στην καθημερινή τους ζωή, με προβλήματα του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο έχουν επιλέξει να ζουν. Τα περισσότερα από αυτά τα εμπόδια είναι ανθρώπινο δημιούργημα, όπως για παράδειγμα σκάλες στην είσοδο καταστημάτων. Εμπόδια στην πρόσβαση σε υπάρχοντα αντικείμενα, εγκαταστάσεις, αγαθά και υπηρεσίες που απευθύνονται προς ολόκληρο το σύνολο του πληθυσμού πρέπει να απομακρύνονται σταδιακά. Μάλιστα, σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 1, απαιτείται από τα συμβαλλόμενα κράτη ο εντοπισμός και η εξάλειψη των εμποδίων της προσβασιμότητας, σε κτίρια, δρόμους, μεταφορές και σε άλλες εσωτερικές και εξωτερικές εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των σχολείων, της στέγασης, των ιατρικών εγκαταστάσεων και των χώρων εργασίας.

Τα ΑμεΑ και οι άλλοι χρήστες θα πρέπει να είναι σε θέση να κινηθούν χωρίς φραγμούς στους δρόμους, να μετακινηθούν με προσβάσιμα οχήματα χαμηλού δαπέδου, να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και επικοινωνία, καθώς και στην είσοδο και κυκλοφορία στο εσωτερικό των κτιρίων, χρησιμοποιώντας τεχνικά βοηθήματα.

Το φυσικό περιβάλλον έτσι όπως είναι διαμορφωμένο δεν επιτρέπει πολλές φορές την εύκολη μετακίνηση των ΑμεΑ, στερώντας τους έτσι βασικές κοινωνικές λειτουργίες. Έχοντας, λοιπόν, δύσκολη και πολλές φορές αδύνατη μετακίνηση τα ΑμεΑ δεν είναι εφικτό να απολαμβάνουν μερικά από τα βασικά τους δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να αναζητήσουν εργασία ή το δικαίωμα στην υγειονομική περίθαλψη, εξαιτίας της έλλειψης προσβάσιμων μέσων μεταφοράς.

Τέλος, η Επιτροπή, αξιοποιώντας τα πορίσματα μίας άλλης επιτροπής (αυτής για τα δικαιώματα του Παιδιού και συγκεκριμένα σε ένα Γενικό σχόλιο αυτής της επιτροπής⁶ αναφορικά με τα παιδιά με ειδικές ανάγκες) τονίζει ότι ο αποκλεισμός των ΑμεΑ από κάθε τρόπο πρόσβασης σε μέσα μαζικής μεταφοράς και άλλες εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνητικών κτιρίων, εμπορικών κέντρων και ψυχαγωγικών εγκαταστάσεων, είναι ένα σημαντικός παράγοντας στην περιθωριοποίηση και τον

⁶ Το Γενικό Σχόλιο 9 της επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι διαθέσιμο εδώ: <http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhsqlkirKQZLK2M58RF%2f5F0vHrn2YtDgO4ZjHSiu4mMCNKxeV7PxOOmQZL5v2lpgSJyXYy3ETtUI65KMAgOvcRYpXQKola4QlaTvSVKFUBCO>

«Προσβασιμότητα»

αποκλεισμό τους και θέτει σε κίνδυνο την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της υγείας και της εκπαίδευσης⁷.

Πληροφορία και επικοινωνία

Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται διαφορετικά τους όρους “επικοινωνία” και “πληροφορία” αν και είναι κοινώς αποδεκτό ότι οι όροι περιλαμβάνουν οποιαδήποτε συσκευή πληροφοριών και επικοινωνιών ή το περιεχόμενό τους. Το άρθρο 8B των Διεθνών Κανονισμών Τηλεπικοινωνιών⁸ κατοχυρώνει το δικαίωμα των ΑμεΑ να έχουν πρόσβαση σε διεθνείς υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της Διεθνούς Ένωσης Τηλεπικοινωνιών (ITU).

Όμως, το επίπεδο της εφαρμογής των νόμων που αφορούν την προσβασιμότητα παραμένει χαμηλό σε πολλές χώρες ανά τον κόσμο και η πρόσβαση σε πληροφορίες και σε μέσα επικοινωνίας για τα άτομα με αναπηρίες παραμένει σε πολλές περιπτώσεις αδύνατη. Ακόμη και σε χώρες όπου υπάρχουν υπηρεσίες διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα για τους κωφούς, ο αριθμός των ειδικευμένων διερμηνέων είναι συνήθως πολύ μικρός για να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση για τις υπηρεσίες και το κόστος ιδιαίτερα υψηλό. Η έλλειψη εύκολων μορφών ανάγνωσης, εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας καθώς και η έλλειψη κατάλληλης κατάρτισης του προσωπικού οδηγούν σε εμπόδια και προκαταλήψεις

Δυστυχώς, το 2011 περίπου ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι δεν ήταν σε θέση να απολαύσουν το οπτικοακουστικό περιεχόμενο της τηλεόρασης⁹. Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προωθήσουν την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνία. Το άρθρο 9, παράγραφος 2, ως εκ τούτου, καλεί τα κράτη-μέρη να προωθήσουν το σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την παραγωγή και τη διανομή προσβάσιμων τεχνολογιών και συστημάτων πληροφοριών και επικοινωνιών σε πρώιμο στάδιο, έτσι ώστε αυτές οι τεχνολογίες και τα συστήματα να γίνουν προσβάσιμα με το ελάχιστο κόστος. Νέες επενδύσεις, έρευνα και μετέπειτα η παραγωγή τέτοιων προϊόντων συμβάλει στην εξάλειψη των ανισοτήτων ενώ ταυτόχρονα δεν δημιουργούνται νέα εμπόδια.

Άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες

Είναι σύνηθες τα άτομα με αναπηρία, να αντιμετωπίζουν εμπόδια όταν προσπαθούν να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες λόγω προκαταλήψεων και έλλειψης κατάλληλης κατάρτισης του προσωπικού που παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες. Όμως, η πρόσβαση ποικίλες υπηρεσίες που παρέχονται στο ευρύ κοινό είναι αναγκαία για την ισότιμη συμμετοχή του ατόμου στην

⁷ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 9

⁸ Οι κανονισμοί όπως υιοθετήθηκαν το 2012 στο Dubai: <http://www.itu.int/en/wcit-12/documents/final-acts-wcit-12.pdf>

⁹ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 8

«Προσβασιμότητα»

κοινωνική ζωή και τη διασφάλιση της αξιοπρέπειάς του. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες επιβολής του νόμου, δικαστήρια, φυλακές, κοινωνικούς φορείς, τομείς για την κοινωνική αλληλεπίδραση και αναψυχή, πολιτιστικές, θρησκευτικές, πολιτικές και αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις για ψώνια. Το ίδιο εύκολη επιβάλλεται να είναι η πρόσβαση σε ταχυδρομικές, τραπεζικές υπηρεσίες όπως και υπηρεσίες παροχής υπηρεσιών. Ο κατάλογος των υπηρεσιών αυτών δεν μπορεί ποτέ να είναι εξαντλητικός καθώς η προσβασιμότητα πρέπει να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση που μία υπηρεσία διατίθεται στο κοινό. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της κρίσης της Επιτροπής ΑμεΑ στην υπόθεση *Nyusti and Takács κατά Ουγγαρίας*, όπου το κράτος μέλος κλήθηκε να διασφαλίσει την πρόσβαση των ατόμων με προβλήματα όρασης σε αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές (ATM), στο πλαίσιο παροχής των τραπεζικών υπηρεσιών με όρους ισότητας για όλους¹⁰.

Ως εκ τούτου, το άρθρο 9, παράγραφος 2, προβλέπει ότι τα κτίρια και άλλα μέρη ανοιχτά για το κοινό που στεγάζουν διάφορες υπηρεσίες θα πρέπει να έχουν σήμανση σε γραφή Braille καθώς και εύκολη προσβασιμότητα και βοήθεια ειδικών διερμηνέων.

Πρόσθετες παρατηρήσεις

Η Επιτροπή επισημάνει πως οι υποχρεώσεις που σχετίζονται με την εξασφάλιση προσβασιμότητας δεν εξαρτώνται από τη νομική προσωπικότητα και τον δημόσιο ή ιδιωτικό χαρακτήρα του φορέα που δημιουργεί, κατέχει ή παρέχει τα διάφορα αγαθά και υπηρεσίες. Συνεπώς οι ίδιες υποχρεώσεις ισχύουν τόσο για τις δημόσιες αρχές όσο και για οποιαδήποτε ιδιωτική επιχείρηση, εφόσον αυτές παρέχουν αγαθά και υπηρεσίες που διατίθενται στο ευρύ κοινό.

Επιπλέον, Η προσβασιμότητα πρέπει να εξασφαλίζεται για όλα τα άτομα, ανεξάρτητα με το είδος της αναπηρίας που μπορεί να διαθέτουν και παράλληλα χωρίς καμία διάκριση με βάση άλλα γνωρίσματά τους όπως η φυλή, το χρώμα, η γλώσσα η θρησκεία, οι πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, το φύλο, η ηλικία κλπ.¹¹

5.2 Η φύση του Δικαιώματος στην προσβασιμότητα και της υποχρέωσης εξασφάλισής της

Οι πρώτες βάσεις του δικαιώματος στην προσβασιμότητα στο διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τέθηκαν σε συνάρτηση με τις αρχές της ισότητας όλων και της μη διάκρισης. Συγκεκριμένα, το Διεθνές σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Διακaiώματα

¹⁰ Η απόφαση μπορεί να βρεθεί εδώ: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRPD/Pages/Jurisprudence.aspx>, σύντομο σχόλιο και στο Γενικό σχόλιο No2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 11

¹¹ Γενικό σχόλιο No2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 13

«Προσβασιμότητα»

κάνει αναφορά σε πρόσβαση του κάθε ατόμου υπό γενικούς όρους ισότητας στα πολιτικά αξιώματα της χώρας του (Άρθρο 25, γ) ενώ η Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών φυλετικών διακρίσεων εγγυάται μεταξύ άλλων το δικαίωμα του οποιουδήποτε για πρόσβαση σε οποιοδήποτε χώρο ή υπηρεσία που προορίζεται για χρήση από το κοινό (π.χ. μέσα μαζικής μεταφοράς, εστιατόρια, ξενοδοχεία, καφέ, θέατρα και πάρκα) χωρίς διάκριση λόγω φυλετικών γνωρισμάτων (Άρθρο 5, στ).

Οι συμβάσεις αυτές δημιουργούν ένα προηγούμενο στο διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων¹² έτσι ώστε το δικαίωμα στην πρόσβαση να θεωρείται δικαίωμα *per se*, δηλαδή ως δικαίωμα καθ'αυτό που είναι από μόνο του ουσιώδες και άξιο αυτοτελούς προστασίας. Όπως εύστοχα τονίζεται στο σχόλιο, δεδομένου ότι η δυσκολία στην πρόσβαση για τα ΑμεΑ είναι κατά βάση αποτέλεσμα των τεχνικών και περιβαλλοντικών εμποδίων που συναντούν στην καθημερινότητα καθώς και της έλλειψης ενημέρωσης της κοινή γνώμης σχετικά με αυτά, η προσβασιμότητα εν τέλει πρέπει να θεωρηθεί ως μία επιβεβαίωση της κοινωνικής πτυχής του δικαιώματος στην πρόσβαση που προσανατολίζεται στα ΑμεΑ.

Η υποχρέωση για εξασφάλιση προσβασιμότητας είναι ανεπιφύλακτη Αυτό σημαίνει πως τα κράτη μέλη ή οι διάφοροι ιδιωτικοί φορείς σε αυτά δε μπορούν να επικαλεστούν κάποιο λόγο, όπως π.χ. κόστος των απαιτούμενων εργασιών για την εξασφάλιση πρόσβαση και άλλους λόγους ή οικονομικά μέτρα λιτότητας για να εξαιρεθούν από την υποχρέωση αυτή.¹³

5.3 Η μη εξασφάλιση προσβασιμότητας ως πράξη διακριτικής μεταχείρισης

Συχνά τονίζεται στο Σχόλιο πως η προσβασιμότητα αποτελεί βασική προϋπόθεση έτσι ώστε τα ΑμεΑ να ζουν ανεξάρτητα και να μετέχουν πλήρως και ισότιμα στην κοινωνία, απολαμβάνοντας όλα τα δικαιώματά τους. Συνεπώς, οποιαδήποτε άρνηση παροχής πρόσβασης στο φυσικό περιβάλλον, τα μέσα μαζικής μεταφοράς, την πληροφορία και επικοινωνία καθώς και τις άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες πρέπει να αντιμετωπίζεται ως διακριτική μεταχείριση σε βάρος αυτών των ατόμων¹⁴. Κι αυτό διότι ο μόνος λόγος που αυτά τα άτομα δεν μπορούν να αναπτύξουν ισότιμα πλήρη κοινωνική δραστηριότητα είναι τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους για τα οποία δε λαμβάνεται μέριμνα.

5.4 Η σχέση με άλλα δικαιώματα

Η προσβασιμότητα αποτελεί μία από τις βασικές αρχές που διέπουν τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ΑμεΑ καθώς αποτελεί τη βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική απόλαυση των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που αυτή εγγυάται με ισότιμο τρόπο για τα άτομα με αναπηρία. Έτσι, η

¹² Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφοι 2 και 14

¹³ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 25

¹⁴ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφοι 23, 31 και 34

«Προσβασιμότητα»

σημασία της προσβασιμότητας μπορεί να εξεταστεί και σε συνάρτηση με πληθώρα άρθρων της Σύμβασης που αντιστοιχούν σε καίριους τομείς της κοινωνικής καθημερινότητας και για αυτό η Επιτροπή ολοκληρώνει το σχόλιο με μία εκτενή ενότητα αφιερωμένη στη σχέση της προσβασιμότητας με τα λοιπά άρθρα της Σύμβασης.

Ενδεικτικά μπορούν να λεχθούν τα ακόλουθα:

Προσβασιμότητα και Ελευθερία της Έκφρασης – Πρόσβαση στην Πληροφόρηση (Άρθρο 21)

Σύμφωνα με το άρθρο 21 της Σύμβασης το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και γνώμης συμπεριλαμβάνει την ευχέρεια αναζήτησης, λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών από τα άτομα. Αναφορικά με τα ΑμεΑ το ίδιο άρθρο τονίζει ότι οι παραπάνω λειτουργίες πρέπει να μπορούν να επιτελέσουν με όποιο μέσο επικοινωνίας επιλέγει το άτομο. Αυτό σημαίνει ότι οι πληροφορίες αλλά και τα μέσα διάδοσής τους πρέπει να είναι προσβάσιμα. Όπως τονίζεται εύστοχα και στο Σχόλιο¹⁵ το άρθρο 9 φαίνεται να τέμνεται με το 21 ως προς το ζήτημα προσβασιμότητας της πληροφορίας και επικοινωνίας Έτσι, το άρθρο 21 περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή μέσων που εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα αυτών των τομέων όπως η παροχή πληροφόρησης σε προσβάσιμες μορφές (Άρθρο 21, α) η χρήση νοηματικής, συστήματος Braille κ.α. Μέσων που τα ΑμεΑ επιλέγουν να αξιοποιούν για τις επίσημες συνδιαλλαγές (Άρθρο 21, β), μέριμνα των ΜΜΕ και του διαδικτύου ώστε να καθιστούν τις υπηρεσίες τους προσβάσιμες για ΑμεΑ (Άρθρο 21, δ) και η προώθηση της νοηματικής γλώσσας (Άρθρο 21, ε)

Προσβασιμότητα και Εκπαίδευση (Άρθρο 24)

Όλα τα άτομα έχουν δικαίωμα για συμμετοχή στην εκπαίδευση χωρίς διάκριση και βάσει ίσων ευκαιριών. Για τα ΑμεΑ το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται ειδικά στο άρθρο 24 της Σύμβασης Στο Σχόλιο της επί της προσβασιμότητας¹⁶, η Επιτροπή παρατηρεί πως χωρίς προσιτά μεταφορικά μέσα, προσβάσιμα σχολικά κτίρια, προσβάσιμες πληροφορίες γύρω από την εκπαιδευτική διαδικασία και δυνατότητα επικοινωνίας κατά τη διάρκειά της, τα ΑμεΑ δεν θα έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους στην εκπαίδευση. Η επίτευξη της προσβασιμότητας, λοιπόν, αποτελεί στοιχείο της προσπάθειας για επίτευξη μίας εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς(inclusive education).

Προσβασιμότητα και Ιατρική περίθαλψη (Άρθρο 25)

Από τα δικαιώματα που συνδέονται στενά με την προσβασιμότητα δε θα μπορούσε να λείπει το δικαίωμα στην ιατρική περίθαλψη. Στον τομέα αυτό, πέρα από το να είναι προσβάσιμες οι εγκαταστάσεις, οι πληροφορίες και οι σχετικές με την υγεία υπηρεσίες πρέπει να δίνεται έμφαση στη διάσταση του φύλου ώστε να καθίσταται προσβάσιμη η υγειονομική περίθαλψη

¹⁵ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 38

¹⁶ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 39

«Προσβασιμότητα»

συμπεριλαμβανομένων των γυναικολογικών και μαιευτικών υπηρεσιών για τις γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία.¹⁷

Προσβασιμότητα και εργασία και αποσχόληση(αρθρο 27)

Η δυνατότητα εργασίας αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την ανεξάρτητη και ισότιμη συμμετοχή στην κοινωνία. Στο τμήμα του γενικού σχολίου που αναφέρετε στην εργασία, η Επιτροπή τονίζει ¹⁸πως η προσβασιμότητα πρέπει να εξασφαλίζεται για όλες τις πτυχές της επαγγελματικής ζωής, από τις πληροφορίες σχετικά με επαγγελματικές ευκαιρίες και τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων μέχρι τις εγκαταστάσεις και υπηρεσίες που αξιοποιούνται στον εργασιακό χώρο του ατόμου καθώς και τη συνδικαλιστική δράση

Προσβασιμότητα και συμμετοχή στον πολιτικό βίο (Άρθρο 29)

Το άρθρο 29 της Σύμβασης εγγυάται στα ΑμεΑ το δικαίωμα να συμμετέχουν στην πολιτική και δημόσια ζωή, και να λαμβάνουν μέρος στη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων. Τα ΑμεΑ θα είναι σε θέση να ασκήσουν τα εν λόγω δικαιώματα ισότιμα και αποτελεσματικά μόνο εάν τα συμβαλλόμενα κράτη εξασφαλίσουν την προσβασιμότητα των διαφόρων διαδικασιών όπως π.χ. ότι η διαδικασία της ψηφοφορίας θα γίνει σε κατάλληλες εγκαταστάσεις και θα χρησιμοποιηθούν προσιτά και εύχρηστα υλικά και όλες οι σχετικές πληροφορίες θα είναι διαθέσιμες σε προσβάσιμες μορφές για αυτά. ¹⁹

Προσβασιμότητα και Συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή,την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό (αρθρο 30)

Η ποιότητα της ζωή των ΑμεΑ σε ισότιμη βάση με τους συμπολίτες τους δε θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς τη συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό. Το άρθρο 30 της Σύμβασης προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ΑμεΑ να λάβουν μέρος στην πολιτιστική ζωή, σε ίση βάση με τους άλλους. Τα συμβαλλόμενα κράτη υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρίες έχουν πρόσβαση σε πολιτιστικό υλικό, τηλεοπτικά προγράμματα, ταινίες, θεατρικές παραστάσεις, βιβλιοθήκες, υπηρεσίες τουρισμού κ.α. Εκτός από τον θαυμασμό της τέχνη όμως τα ΑμεΑ θα έπρεπε να έχουν την δυνατότητα δημιουργίας (άρθρο 30 παράγραφος 2). Έτσι, τα Συμβαλλόμενα Κράτη είναι δεσμευτικό να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, για να εξασφαλιστεί ότι οι νόμοι προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας δεν

¹⁷ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 40

¹⁸ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 41

¹⁹ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 43

«Προσβασιμότητα»

συνιστούν παράλογο ή μεροληπτικό εμπόδιο για την πρόσβαση των ΑμεΑ σε πολιτιστικά αγαθά (άρθ. 30, παρ. 3).

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του Άρθρου 30 της Σύμβασης τα κράτη είναι υποχρεωμένα να λάβουν κατάλληλα μέτρα ώστε να προωθήσουν την συμμετοχή των ατόμων αυτό σε τέτοιες δράσεις, να διασφαλίσουν την εύκολη πρόσβαση σ αυτές και την ισότητα.

5.5 Τρόποι επίτευξης της προσβασιμότητας

Νομοθεσία και μηχανισμοί επίβλεψης-εποπτείας

Η προσβασιμότητα δε μπορεί να επιτευχθεί εάν δεν υπάρξει κεντρικός νομοθετικός σχεδιασμός στο εσωτερικό των συμβαλλομένων Κρατών με κατεύθυνση προς την άρση των εμποδίων που εμποδίζουν την πρόσβαση και τη μη δημιουργία νέων. Έτσι, η θέσπιση ειδικής νομοθεσίας, ικανής να άρει οποιονδήποτε αποκλεισμό από την πρόσβαση που συνιστά διακριτική μεταχείριση σε βάρος των ΑμεΑ αποτελεί υποχρέωση των Κρατών-μερών. Το περιεχόμενο της νομοθεσίας αυτής πρέπει να εστιάζει σε γενικές προδιαγραφές που εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα, όπως κατασκευαστικές προδιαγραφές για νέες υποδομές και υπηρεσίες αλλά και κυρώσεις για όσους δε συμμορφώνονται στην υποχρέωση προσβασιμότητας.

Ένα θεμελιώδες στοιχείο για την αποτελεσματικότητα του νομοθετικού πλαισίου και της εφαρμογής της προσβασιμότητας γενικά, είναι οι μηχανισμοί εποπτείας της τήρησης των σχετικών προδιαγραφών. Η δημιουργία μηχανισμών εποπτείας για την εφαρμογή της όλης Σύμβασης προβλέπεται ως υποχρέωση των Κρατών στο Άρθρο 33 αυτής. Το Γενικό Σχόλιο τονίζει σε πολλά σημεία²⁰ την ανάγκη ύπαρξης εποπτείας αναφορικά με την προσβασιμότητα καλύπτοντας όλα τα στάδια για την επίτευξή της, από τη διαμόρφωση της νομοθεσίας μέχρι την εφαρμογή αυτής και την επιβολή τυχόν κυρώσεων. Επίσης, το σχόλιο επισημαίνει ότι και η ίδια η διαδικασία εποπτείας και τα αποτελέσματά της πρέπει να είναι προσβάσιμα στα Άτομα με Αναπηρία.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτή την προσπάθεια υιοθέτησης και εφαρμογής κάποιων προδιαγραφών προσβασιμότητας είναι αναγκαία η συμμετοχή των ΑμεΑ μέσω των οργανισμών που τα αντιπροσωπεύουν, καθώς και ειδικών στα διάφορα τεχνικά ζητήματα²¹.

Αφύπνιση της κοινωνίας και εκπαίδευση

Τα εμπόδια που τίθενται στην πρόσβαση των ΑμεΑ στις μεταφορές, το φυσικό περιβάλλον, την ενημέρωση και επικοινωνία και τις άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες είναι συχνά

²⁰ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφοι 10, 24, 33 και 48

²¹ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 48

«Προσβασιμότητα»

αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικής γνώσης. Εύστοχα η Επιτροπή παρατηρεί²², ότι πολλές φορές η προσβασιμότητα συνδέεται μόνο με την πρόσβαση στο τεχνητό περιβάλλον (κτίρια κλπ). Συνεπώς είναι αναγκαία η αφύπνιση της κοινωνίας και η ενημέρωση σχετικά με αυτά τα ζητήματα. Παράλληλα χρειάζεται και η εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με τις ανάγκες των ΑμεΑ και τα θέματα προσβασιμότητας, η οποία περιγράφεται και ως υποχρέωση των συμβαλλομένων κρατών στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο γ της Σύμβασης.

Διεθνής συνεργασία

Το άρθρο 32 της Σύμβασης καλεί τα συμβαλλόμενα κράτη μέλη σε συνεργασία μεταξύ τους για επίτευξη των στόχων της. Από μία τέτοια συλλογική διαβούλευση δε θα μπορούσε να λείπει η μέριμνα για την προσβασιμότητα. Στο γενικό σχόλιό της²³, η Επιτροπή προτείνει τις επενδύσεις σε διεθνές επίπεδο σε προγράμματα, προϊόντα, τεχνολογίες και άλλες εφευρέσεις που αποβλέπουν στην επίτευξη της προσβασιμότητας. Ακόμη, τονίζει την ανάγκη για ανταλλαγή τεχνογνωσίας και πληροφοριών μεταξύ των κρατών γύρω από αυτό το ζήτημα αλλά και την συμμετοχή τους σε ένα διάλογο για τη διαμόρφωση κοινών προδιαγραφών η τήρηση των οποίων θα εγγυάται την ισότιμη πρόσβαση. Η ύπαρξη κάποιων κοινών προδιαγραφών διεθνώς, καθιστά άλλωστε πιο λειτουργική και την ελεύθερη κυκλοφορία ΑμεΑ μεταξύ των διαφόρων χωρών στα πλαίσια ελευθερίας κίνησης και εθνικότητας των. Τέλος, η προσβασιμότητα πρέπει να θεωρηθεί ως κομμάτι των προσπαθειών για αειφόρο ανάπτυξη.

6. Ερωτήσεις προς τους Συμμετέχοντες

- Πώς μπορεί να επιτευχθεί η προσβασιμότητα στους 4 τομείς ενδιαφέροντος (φυσικό περιβάλλον, μεταφορές, ενημέρωση επικοινωνία, άλλες εγκαταστάσεις και υπηρεσίες) ;
- Πόσο σημαντικό είναι να είναι προσβάσιμο το διαδίκτυο στα Άτομα με Αναπηρία;

7. Ενδεικτικές επιλογές για πρόσθετη μελέτη

²² Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 35

²³ Γενικό σχόλιο Νο2 για το Άρθρο 9, παράγραφος 47

«Προσβασιμότητα»

1. Τα πρωτότυπο κείμενο του Γενικού Σχολίου (Committee on the Rights of Persons with Disabilities, General comment No. 2 (2014) on Article 9: Accessibility, Eleventh session, 2014) διαθέσιμο στον παρακάτω σύνδεσμο: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/033/13/PDF/G1403313.pdf?OpenElement>
2. Η μηχανή αναζήτησης σχετικά με το ποιες διεθνείς συνθήκες ανθρώπινων δικαιωμάτων έχει υπογράψει και κυρώσει κάθε κράτος-μέλος του ΟΗΕ. Έμφαση πρέπει να δοθεί στο αν συγκεκριμένο κράτος έχει υπογράψει και κυρώσει τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ και το προαιρετικό πρωτόκολλο: <http://indicators.ohchr.org/>.
3. Οι εκθέσεις της Επιτροπής για τα κράτη μέλη (με έμφαση κάθε εμπειρογνώμονος στο κράτος το οποίο εκπροσωπεί στην Επιτροπή) που είναι διαθέσιμες στο: http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/TBSearch.aspx?Lang=en&TreatyID=4&DocTypeID=29
4. Για μία γραφική απεικόνιση των ζητημάτων γύρω από τα δικαιώματα των ΑμεΑ : http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/world_report_disability_easyread.pdf?ua=1

8. Βιβλιογραφία

« Η Προσβασιμότητα: ένα νέο δικαίωμα στο διεθνές νομικό πλαίσιο προστασίας των ΑμεΑ», Παρούλα Νάσκου-Περράκη, Επιστημονική Συμβολή στον Τιμητικό τόμο προς τιμή του Καθηγητή Παναγιώτη Κανελλόπουλου (υπό δημοσίευση – 2015), διαθέσιμο εδώ: <http://www.naskouperraki.gr/%CE%B7-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BC%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%BF/>